

СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ

На розв'язання завдань концептуально-аналітичного етапу наукового дослідження «Науково-аналітичний супровід розбудови єдиного інформаційного простору відкритої освіти» (2026–2028), що виконується дослідниками відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, виокремлено деякі із основних педагогічних концепцій розвитку єдиного інформаційного простору відкритої освіти.

З'ясовано, що українські вчені активно вивчають проблематику розбудови єдиного інформаційного простору відкритої освіти (В. Биков, Т. Бондаренко, О. Гуменний, Л. Лупаренко, Н. Морзе, С. Прийма, М. Ростока, О. Спирін та ін.). Науковці досліджують цифрові освітні ресурси та їх інтеграцію в освітній та дослідницький процеси закладів освіти і наукових установ, розглядають проблеми дистанційного навчання та використання цифрових/ електронних освітніх платформ, приділяють увагу адаптивному цифровому інструментарію педагогічної діяльності, здійснюють інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти, педагогіки і психології в Україні і за кордоном, актуалізують парадигму компетентнісного підходу та STEM-підходу в освіті, акцентують увагу на педагогічних аспектах розбудови єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя тощо. Слід підкреслити, що зазначена проблематика є актуальною і перспективною для активізації подальших дослідницьких розвідок, адже площина актуальних питань відкритої освіти розширюється з кожною появою нових дослідницьких результатів та потребує адекватних і логічних відповідей.

Зауважимо, що розвиток єдиного інформаційного простору відкритої освіти стає ключовим чинником забезпечення доступності знань, конвергенції освітніх систем та вдосконалення педагогічних практик. Адже педагогіка, як наука, маючи у своєму підґрунті трансдисциплінарний бінном – «навчання ↔ виховання», відіграє провідну концептуальну роль у цьому процесі [4]. Саме педагогіка визначає ці концепції, досліджує закономірності, упроваджує технології, методи і засоби, а також будує стратегії, які забезпечують результативність освітньо-наукової діяльності. Можемо констатувати, що синергія педагогіки та відкритої освіти полягає у поєднанні традиційних педагогічних принципів із сучасними концепціями відкритості, доступності та цифровізації тощо. Це спонукає появу нової освітньої парадигми, де знання генеруються у співпраці, а навчання стає відкритим, гнучким і безперервним [1].

Спираючись на наукові джерела зазначимо, що сучасні педагогічні концепції розвитку єдиного інформаційного простору відкритої освіти ґрунтуються на: *конструктивізмі* (акцентується на активній ролі здобувачів освіти у процесі навчання), *компетентнісному підході* (формування ключових компетентностей як мети освіти), *інтерактивному навчанні* (співпраця та комунікація між учасниками освітнього про-

цесу), володінні цифровими компетентностями (ключова умова інтеграції педагогів і здобувачів освіти у цифрове освітнє середовище та забезпечення їхнього якісного навчання) [3].

Педагогічними умовами розвитку єдиного інформаційного простору відкритої освіти є також створення методичних матеріалів, адаптованих до цифрових форматів, розроблення інноваційних програм навчання, які враховують потреби різних категорій здобувачів освіти. Нами з'ясовано, що у сучасних освітніх платформах відкритого освітнього простору (MOOC, LMS, OER, електронні бібліотеки та ін.) забезпечено інтегративний взаємозв'язок традиційних педагогічних концепцій з новими методологіями, які ґрунтуються на використанні цифрових технологій. Інноваційні педагогічні концепції розбудови єдиного інформаційного простору відкритої освіти поєднують здобутки цифровізації та цифрової трансформації, орієнтуються на відкритість, дистанційність та безперервність навчання.

Вважаємо, що перспективою подальших аналітичних розвідок є здійснення науково-аналітичного супроводу розбудови єдиного інформаційного простору відкритої освіти, де пріоритетним аспектом є уточнення базових понять та науково-методологічних засад дослідження, виокремлення змістових особливостей та адаптивних складників у структурі кластерної моделі інформаційно-аналітичного супроводу розбудови єдиного інформаційного простору освіти на засадах відкритої науки та управління дослідницькими даними [2].

Отже, відкрита освіта та сьогоденна інноваційна педагогіка у цифровому суспільстві забезпечують трансдисциплінарну синергію взаємодії всіх складників підвищення якості освіти взагалі, а розвитку індивідуальних траєкторій суб'єктів освітнього і дослідницького процесів (управлінців, педагогів, методистів, здобувачів освіти та ін.) – зокрема.

ЛІТЕРАТУРА

1. Прийма С. М., Вороненко О. Основні положення синергетичної методології відкритої освіти. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2014. Вип. 1. С. 70–80. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdu_2014_1_12 (дата звернення: 20.03.2026).
2. Росток М. Л., Бондаренко Т. С., Кеберляйн-Керлер Ю. Актуалізація науково-аналітичного супроводу відкритої освіти і науки. *Мережа шкіл новаторства України: розвиток професійної компетентності керівних, науково-педагогічних і педагогічних працівників у контексті реалізації неперервної освіти*: монографія. Полтава. 2025. С. 45–52. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/747286/> (дата звернення: 20.03.2026).
3. Слабко В. М., Шпильовий Ю. В. Цифрова компетентність педагогічних працівників як тренд сучасної системи освіти. *Наукові записки Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія: Педагогічні науки*. 2023. Вип. 156. С. 99–108. DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-156.2023.12>.
4. Rostok M., Cherevychnyi G., O. Banit, Pyzhik A., Godetska T. Transdisciplinary Ecosystem of the System of Information and Analytical Support for the Training of Scientific and Pedagogical Staff. *Lecture Notes in Networks and Systems*. 2025. Vol. 1261. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-85649-5_6.